

Psík mývalovitý (*Nyctereutes procyonoides*)

Česká synonyma: mývalovec kuní

Anglické jméno: Raccoon dog

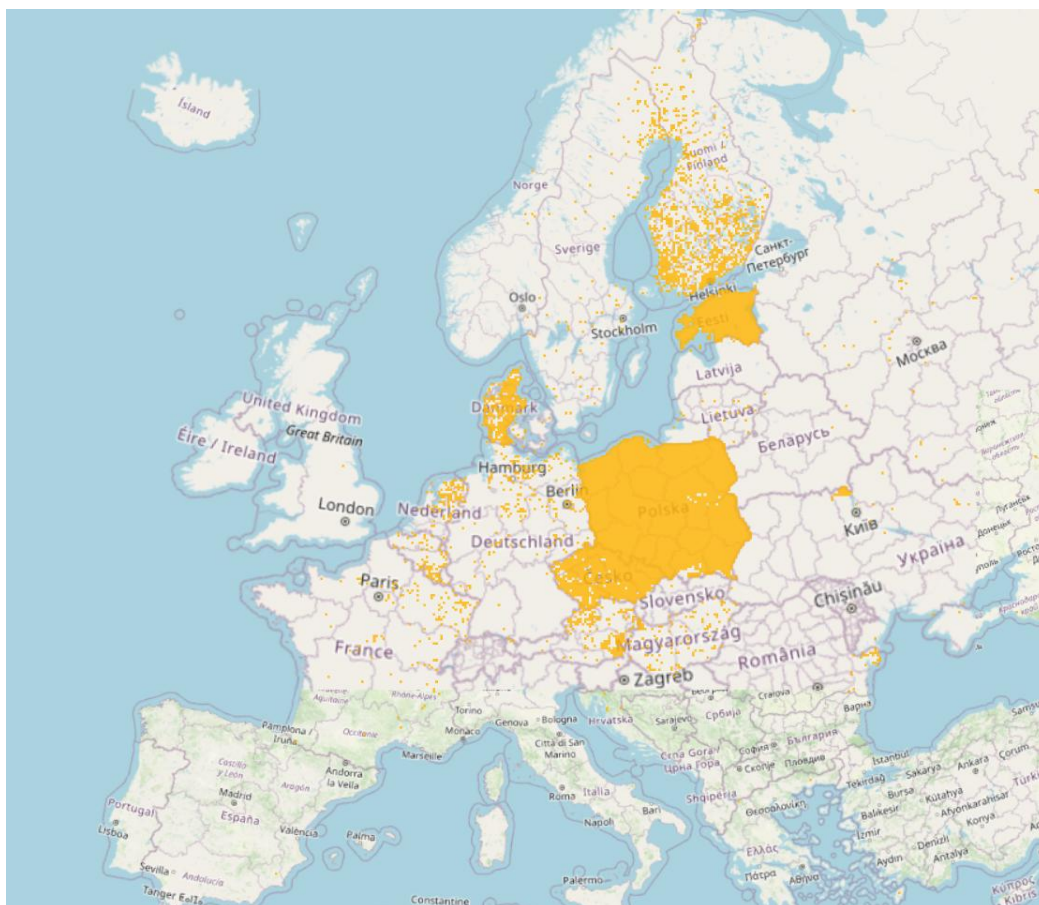
Čeleď: *Canidae*

Obr. 1 Psík mývalovitý. Foto: Jan Plesník

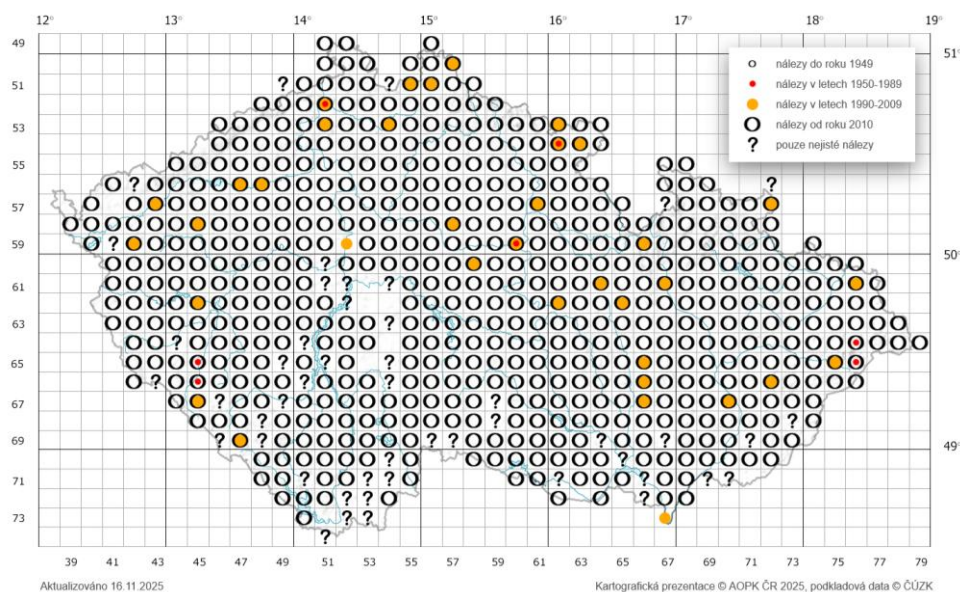
Původ: Pochází z Dálného východu od Poamuří, Mandžuska a Sachalinu až po severní Vietnam, žije i v Japonsku. V jeho domovině se rozlišuje 6 poddruhů.

Sekundární rozšíření: Jako kožešinový druh byl ve 20. letech 20. století vysazován v evropské části Sovětského svazu (včetně dnešního Běloruska, Ukrajiny a Litvy) a na různých místech Sibiře, šlo o poddruh *N. procyonoides ussuriensis*. Odtud se šířil na západ, dnes běžný ve střední a severní Evropě a dostává se do západní Evropy a na Balkán.

Obr. 2 Rozšíření psíka mývalovitého v Evropě
(<https://easin.jrc.ec.europa.eu/spexplorer/map/>)

Rozšíření v ČR: První záznamy zhruba od poloviny 20. století (1954 ze severní Moravy). Hlavní vlna šíření probíhala zřejmě přes východní Čechy a severní Moravu z Polska. Dále unikál z kožešinových farem a vytvořilo se několik izolovaných lokalit i v západních Čechách. Dnes více než 90% našeho území, zbylá procenta jsou spíše vinou nedostatečných údajů než jeho absencí.

Obr. 3 Výskyt psíka mývalovitého v ČR - nálezová databáze AOPK ČR

Cesty zavlečení: Záměrně jako kožešinové zvíře na farmy, odkud unikal a samovolně se pak šířil a šíří dále. Záměrně vysazován v minulosti i ve východní Evropě do volné přírody.

Popis: Tělo zhruba 50 – 90 cm, ocas 15 – 30 cm. Výška v kohoutku 35 – 40 cm. Hmotnost 4 – 10 kg. Zavalité tělo velikosti lišky, krátké nohy a malé boltce (cca 4,5 – 6,5 cm) neznatelně vystupující ze srsti a kratší čenich. Disponuje dlouhou a neuspořádanou srstí, která společně s vytvořenými tukovými zásobami před zimou dodává v této době psíkům vzhledu chlupatých koulí na krátkých nohách. Srst je šedohnědá s tmavým žíháním, nohy a ocas téměř černé, ocas je bez příčného pruhování, na rozdíl od mývala.

Obr. 4 Typická obličejová maska psíka
Foto: Melanie Josefsson, www.nobanis.org

Obr. 5 Psík mývalovitý. Foto: Lubomír Klátil,
Biolib.cz

Využívá různé složky prostředí od lesů přes pastviny po polní a mokřadní oblasti. Objevuje se i v blízkosti člověka (sady, příměstské lesy, skládky). Žije v párech či rodinných smečkách. Jde o soumravní a noční druh, přes den se ukrývá ve vlastních, liščích či jezevčích norách, nepohrdne ani skružemi melioračních kanálů či stohy slámy. Pohybuje se pouze po zemi. V létě se živí hmyzem, žížalami, obojživelníky a rostlinami, v zimě přibývá v jídelníčku drobných savců, ptáků, mršin a kořínků a plodů. Nepohrdne ani lidskými odpady. Na zimu má vytvořené tukové zásoby, které tvoří až pětinu hmotnosti těla. Při extrémně nízkých teplotách může jako jediná psovitá šelma upadnout do nepravého zimního spánku. Samice rodí v dubnu či květnu 5 – 9 mláďat, dvě třetiny z nich nepřežije první rok života. Pohlavně dospívají v 8 – 10 měsících. V přírodě se psíci dožívají zhruba 7 let.

Možnosti záměny: Vzhledově nejblíže je taktéž nepůvodní druh - mýval severní (*Procyon lotor*), ten však má jinou obličejovou masku (tmavý hřbet čenichu) a má delší pruhovaný ocas. Pruhy v obličejí (dva pruhy přes oči) má též jezevec lesní (*Meles meles*), ten však má protáhlý obličej, menší uši a krátký ocas.

Obr. 5 Mýval severní. Foto: Jakub Schneider

Obr. 6 Jezevec. Foto: Ondřej Prosický

Riziko: V některých oblastech může působit škody na snůškách vodního ptactva či predáním tlakem redukovat populace pomalu se pohybujících obojživelníků. Též konkuruje domácím masožravým druhům, zejména v době nedostatku potravy, kdy významný podíl obživy tvoří mršiny. Může též likvidovat mláďata jezevců, v jejichž norách se často skrývá. Psík je hlavním přenašečem vztekliny ve východní Evropě. Dále může přenášet měchožily (echinokokóza), svalovce (trichinelóza), leptospirozu či zákožku (svrab).

Likvidace: V ČR dle současně platné legislativy (zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti, resp. vyhláška MZe č. 454/2021 Sb.) patří psík mezi druhy živočichů vyžadující regulaci. Ty je oprávněn usmrcovat v rámci mysliveckého hospodaření uživatel honitby. Ten může (v rámci honitby) vydat povolenku k lovu i jiným oprávněným osobám, tj. myslivcům (držitelům loveckého lístku s uzavřeným povinným pojištěním). Statistiky v mysliveckém roce 2024/2025 uvádějí 4900 zastřelených psíků. Kromě odstřelu lze využívat odlov do živolovných pastí, případně tyto možnosti kombinovat. Podrobnější popisy pastí používaných v Evropě na odkazu zde: http://www.face.eu/sites/default/files/attachments/trapping_guidelines_-_nyctereutes_procyonoides_0.pdf

Zdroje:

- Anděra M. Gaisler J. 2012. Savci České republiky – popis, rozšíření, ekologie, ochrana. Academia, Praha, 285 pp.
- Drimaj J. 2018. Psík mývalovitý a mýval severní. Myslivost 5/2018: 20 – 23.
- Kauhala K., Kowalczyk R. 2011. Invasion of the racoon dog in Europe: History of colonization, reasons behind its succes, and threats to native fauna. Current Zoology 57 (5): 584-598.
- Mináriková T. et al. 2015. Návrh opatření snižujících vliv invazních šelem na faunu České republiky – studie. ALKA Wildlife, 21 pp.
- Mlíkovský J., Stýblo P., eds., 2006: Nepůvodní druhy fauny a flóry ČR, ČSOP Praha, 496 pp.
- Nentwig W. (ed.) 2014. Nevítaní vetřelci – Invazní rostliny a živočichové v Evropě, Academia Praha, 247 pp.
- Pavlásek I. 2011. Psík mývalovitý – nový hostitel tasemnice měchožila větveného. Myslivost 2/2011. 71 – 74.
- <http://www.cabi.org/isc/datasheet/67856>

Citace: Görner T. 2025. Psík mývalovitý (*Nyctereutes procyonoides*), informační karta, AOPK ČR Praha. Dostupné na: <https://invaznidruhy.aopk.gov.cz/invazni-druhy-z-unijniho-seznamu>